

MÅNADENS SJUKDOM

SVININFLUENSA

Influensa orsakas av ett virus och behöver ett värdjur för sin fortlevnad, eftersom virus utnyttjar kroppens celler för att få tillgång till näringsämnen m.m. Influensavirus delas in i olika typer, A, B, och C, där typ A anses ha betydelse för grisproduktionen. Influensa typ A kan i sin tur delas in i subtyper, beroende på olika ”utskott” på virusets yta. Dessa kallas H 1-16 och N 1-9 och subtyperna består av olika kombinationer (t.ex. H1N1) av dessa utskott. ”H-utskottet” gör så att viruset kan binda till kroppens värdceller medan ”N-utskottet” bryter sönder delar av cellväggen så att nya virus kan frisättas från cellerna och spridas vidare. Influensavirus får dessutom också ofta namn från den plats där sjukdomen uppträdde först, t.ex. ”Hongkong-influensan” hos människa.

Kroppens immunsystem bildar antikroppar mot den subtyps-variant som immunsystemet har kommit i kontakt med, vilket betyder att man kan vara immun mot en variant men mottaglig för en annan. Influenta-virus har en stor förmåga att byta delar av sina gener med andra influensavirus (s.k. reassortment) och på så sätt bilda nya varianter. Hongkong-influensan är ett exempel på reassortment där ett fågelinfluensa-virus och ett ”vanligt” humant influensavirus utbytte genetiskt material. Enstaka virus kan spridas direkt mellan olika djurarter men de flesta influensavirus är artspecifika, beroende på skillnader i förmågan att binda till de olika värdcellerna. Flera olika djurarter kan fungera som värdar för svininfluensa-viruset: Människa, gris inklusive vildsvin, häst, kalkon, och, i sällsynta fall, sjöfågel.

Virus drabbar de ytliga cellerna (*epitelcellerna*) i luftvägarna. Virus utsöndras med nysningar och hosta och kan påvisas från och med 1 dag efter infektion och en vecka framåt. Sjukdomen ger hög feber, nedsatt eller upphörd aptit, näsflöde, nysningar och hosta, ”tung” andhämtning och slöhet, och symptomen kvarstår vanligen i några dagar. Graden av sjukdom beror på den mängd virus som djuret blivit infekterat av och individens eget immunsvär. Alla subtyper kan ge lika kraftiga symptom. Vanligen insjuknar merparten av djuren under en kort period, men dödligheten är låg. Sekundära infektioner med bakterier kan dock förvärra sjukdomen. Efter en infektion är grisen immun mot just den varianten av virus. Diagnosen ställs framförallt genom att påvisa antikroppar i blodprov. Hos djur med feber kan virus även påvisas med nässvabbprov. Vaccin finns mot subtyperna H1N1, H1N2 och H3N2. Det skall ges 2 gånger med 3 veckors mellanrum och har effekt i 4-6 månader.

Utbrott sker oftast under höst och vinter vid fuktig väderlek eller vid väderomslag. Smittan kommer in i besättningen via inköpta djur men virus kan också spridas flera kilometer med vinden. I specialiserade slaktsvinsbesättningar försvinner ofta smittan när stallet töms, men i smågrisproducerande besättningar med kontinuerlig uppfödning kan virus finnas kvar i besättningen under lång tid. Viruset har ett hölje som består av olika fetter och är därför känsligt för fettlösande ämnen och desinfektionsmedel.

Kontaktuppgifter:

Magdalena Jacobson
Box 7054
750 07Uppsala
Magdalena.Jacobson@slu.se